

S. M. Agnes Schmidt (Prowincja Poznańska)

1. Katecheza gimnazjalna

Temat: KOCHAJĄCA MATKA WSZYSTKICH – MARIA MERKERT.

Cele katechezy:

- uczeń zapozna się z postacią Służebnicy Bożej Marii Merkert,
- potrafi wymienić, czym charakteryzowała się osoba i życie Marii Merkert,
- rozumie, że także dzisiaj Chrystus wzywa do wypełniania dzieła, które podjęła Maria Merkert,
- podaje przykłady, jak wypełnić Chrystusowe wezwanie: „*wy jesteście światłem świata...*”

Pomoce:

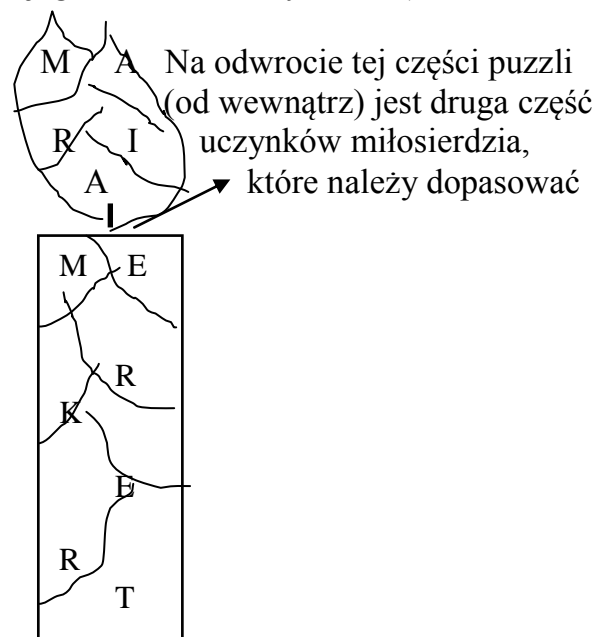
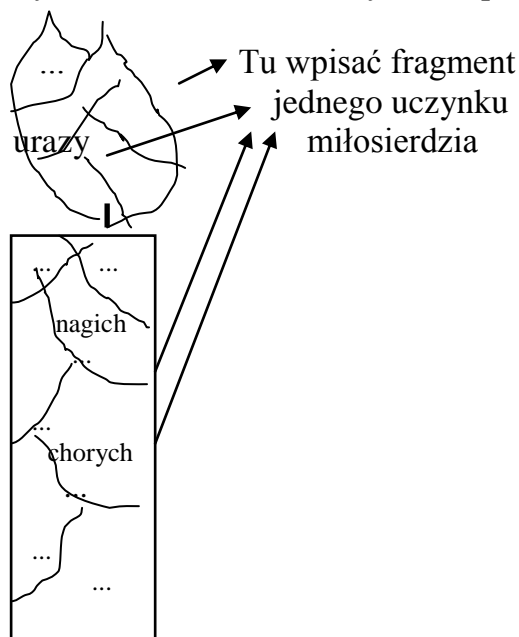
Pismo św., świeca, biały czepek (dawny strój kobiet na Śląsku lub zdjęcie kobiety w takim czepek), duży arkusz szarego papieru (jeden wspólny lub tyle arkuszy, ile jest grup), świece - puzzle, klej, koperty z zadaniami, mapa Polski, książkowe opracowanie biografii Matki Marii, przewodnik po Nysie.

WPROWADZENIE

Po modlitwie wstępnej katecheta pokazuje czepek, wyjaśniając, że na Śląsku w XIX w. takie czepki nosiły kobiety. *Taki czepek nosiła także pewna młoda dziewczyna, o której chcę wam dziś opowiedzieć. Jej imię odkryjecie rozwiązując pierwsze zadanie:*

ROZWINIĘCIE

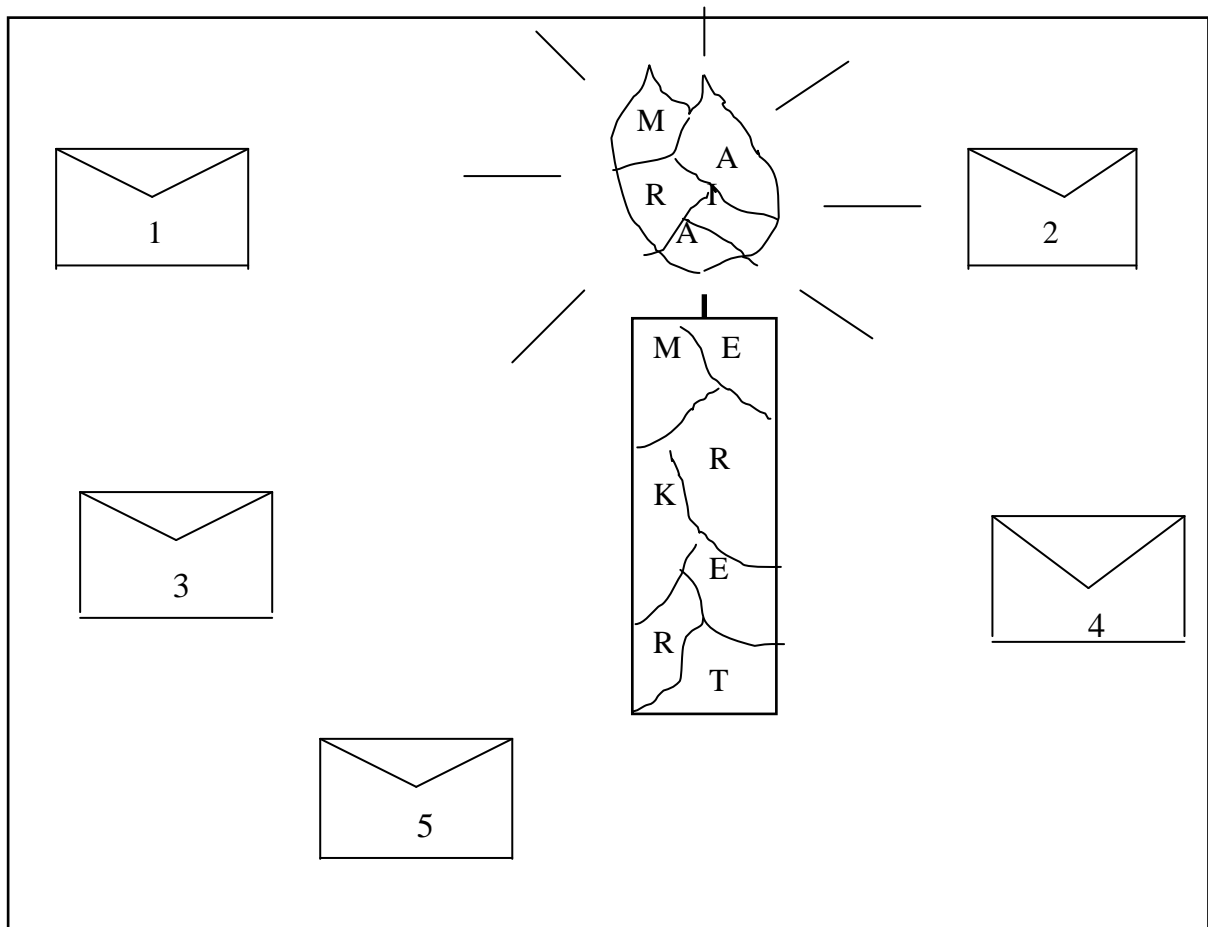
Na tablicy zawieszony jest arkusz szarego papieru na którym na środku narysowana jest duża świeca, podzielona na części – puzzle. W każdym kawałku puzzli wpisany jest fragment uczynków miłosiernych, a pozostałe fragmenty znajdują się na osobnych kawałkach puzzli, które należy złożyć (narysowana świeca, jest odrysowana od wzoru, który został pocięty, a jego części też odrysowano).

Klasa dzielimy na 4-5 grup.

WERSJA A : każda grupa wykonuje swoją świeczkę. Wtedy na grupę jest arkusz szarego papieru i grupa wykonuje zadanie zawarte w kopercie, którą losuje (np. z czepka), jeden z jej członków. Każda grupa ma inne zadanie, którego wynikiem podzieli się na koniec katechezy, na forum klasy.

WERSJA B : każda grup otrzymuje fragmenty puzzli i po kolei umieszcza na szarym papierze dopasowując fragmenty nazw uczynków, wg narysowanego wzoru. Po odczytaniu hasła i zapisaniu tematu do zeszytu, każda z grup losuje (np. kostką) zadanie z koperty umieszczonej na arkuszu szarego papieru wokół świecy i wykonuje je. Efekty pracy zamieszczają na kartce formatu A3 i prezentują na forum klasy. Po złożeniu puzzli (wewnętrzne strony zawierają uczynki miłosierne co do ciała i co do duszy) tak wygląda świeca na arkuszu szarego papieru:

Dlaczego jej imię jest jak świeca – dająca światło?

„Świeca jest pożyteczna, o ile zużywa się przez spalanie. Między zapaloną świecą i życiem Marii Merkert zachodzi pewne podobieństwo. Jej postać była przez całe życie wspaniałą żywą świecą, która bez przerwy się spalała i rzucała na swe otoczenie jasne, ogrzewające promienie życzliwości i dobroci” (M. M. str. 89). W ten sposób z całym zaangażowaniem i miłością odpowiedziała na wezwanie Pana Jezusa:

„Wy jesteście solą dla ziemi. Wy jesteście światłem świata. Nie może się ukryć miasto położone na górze. Nie zapala się też światła i nie stawia pod korcem, ale na

świeczniku, aby świeciło wszystkim, którzy są w domu. Tak niech świeci wasze światło przed ludźmi, aby widzieli wasze dobre uczynki i chwalili Ojca waszego, który jest w niebie.” (Mt 5,(13) 14 – 16)

- Kogo przypomina nam zapalona świeca?

Chrystus jest światłem i wskazuje nam drogę do Nieba. Chce, aby wszyscy ludzie tam dotarli i byli szczęśliwi, dlatego zostawił swoje światło w tych, którzy się w Niego wpatrują. Ich też nazywa światłem.

- Co mamy zrobić, aby to światło świeciło wszystkim ludziom?

Na to pytanie odpowiemy sobie poznając przykład życia Sługi Bożej Matki Marii Merkert.

Losowanie zadań:

1. Dopasować obrazki przedstawiające działalność Matki Marii lub Sióstr (np. z książki o. H. Kałuży, pt.: „Rozpłomieniona miłością”) do wybranych uczynków miłosierdzia. To zadanie w miarę możliwości i potrzeb można rozbić na dwa (osobno uczynki względem ciała i osobno względem duszy).

2. Zaprezentować, jako przewodnicy, piękno i krótką historię miasta Nysy, na podstawie dowolnego opracowania książkowego, które grupie wręcza katecheta, znaleźć i pokazać to miasto na mapie (wcześniej przygotowanej przez katechetę) oraz narysować trasę od miejscowości, w której są uczniowie do Nysy.

Nysa to miasto, w którym nie tylko się urodziłam, ale założyłam nowe Zgromadzenie Szarych Sióstr św. Elżbiety. Bardzo kochałam to moje miasto i ludzi, z ich troskami. Wszyscy byli dla mnie bardzo ważni.

Daję wam kolejne zadanie:

- Jesteście przewodnikami i oprowadzacie turystów po Nysie. Otrzymaliście fragment tekstu opisującego piękno miasta i atrakcje jakie można tu znaleźć. Postarajcie się jak najlepiej zaprezentować swój tekst.
- Po prezentacji spróbujcie znaleźć Nysę na mapie Polski. W tym celu pomocą służyć wam może mapka przygotowana przez katechetę, a następnie zaznacz kolorową linią najkrótszą trasę z waszej miejscowości do Nysy.

3. i 4. Uzupełnić tekst życiorysu, na podstawie dowolnego opracowania biograficznego, które katecheta wręcza grupie:

- Kochani napisałam Wam coś o sobie, ale jakiś chochlik wymazał niektóre słowa. Uzupełnijcie zdania słowami, które podałam Wam na osobnej kartce. Proszę Was też, abyście dzieląc się z innymi grupami odczytanym fragmentem mojego listu, czytali wyraźnie, a także sami uważnie słuchali, gdyż to przyda się Wam przy zapisie notatki do zeszytu.
- Do odczytanego tekstu ułóżcie trzy lub cztery pytania dla słuchających was grup.

Życiorys:

Mam na imię Urodziłam się w na Śląsku w 1817r.

Moi rodzice Maria (z domu Pfitzner) i Antoni bardzo mnie i moją starszą siostrę..... Niestety, mojego tatę bardzo wczesnie zabrała od nas Mama była dla nas głębokiej wiary i do Pana Boga. Często widywałam ją klęczącą, jak się Nas także zapraszała do modlitwy i wieczorem.

Słowa, które należy wstawić: *modliła, Maria, rano, Merkert, kochali, Matyldę, Nysie, miłości, wspólnej, śmierć, przykładem.*

5. W swoim życiu pisałam wiele listów do moich Sióstr, za które czułam się odpowiedzialna. Staralam się przekazać im jak najwięcej wskazówek jak prawdziwie kochać Boga i ludzi. Czytając wybrane fragmenty z moich listów:

- ułóżcie z nich modlitwę
- zaśpiewajcie moje słowa lub tę modlitwę

-,Jestem już po spowiedzi i jestem szczęśliwa na myśl, że Bóg jest moim dobrym Ojcem i spogląda na mnie z miłością”.

- „Jeżeli jesteście w tym szczęśliwym położeniu posiadając pokój, proście Boga, aby ten pokój w Was pozostał.”

- „Nasze siły chcemy chętnie poświęcać chorym, aby w miarę możliwości przez troskliwą opiekę uratować biednym dzieciom ojca lub matkę, strapiionym rodzicom najdroższe i ukochane ich dziecko.”

- „Naszym podwójnym obowiązkiem jest wszechstronnie wykazać, że głównym celem naszego życia jest wierne i sumienne wypełnianie naszych obowiązków z miłości ku Bogu.”

- „Chcemy tylko dobrze czynić, wszystkim kochać w Bogu, a jeśli już nic nie możemy uczynić, wtedy przynajmniej będziemy się modlić.”

- „Wdzięczność jaką winniśmy Bogu, najlepiej wyrazimy przez wierne wypełnianie obowiązków, przez punktualne posłuszeństwo, [...], przez cichość, pokorę, cierpliwość ,przez wielką miłość Boga oraz wierną i ofiarną miłość do wszystkich ludzi”... („Służebnica Boża Maria Merkert. Myśli wybrane z pism, świadectwa i wspomnienia”)

ZAKOŃCZENIE

Po zakończeniu pracy w grupach, każda z grup relacjonuje na forum jej efekty, a katecheta podsumowuje wypowiedzi uczniów doprowadzając do konkluzji, którą jest prawda o tym, że Chrystus nadal wzywa do podejmowania dzieła Matki Marii Merkert, chce, abyśmy byli światłem świata.

Zapis do zeszytu:

T: Kochająca matka wszystkich – Maria Merkert.

Notatka do zeszytu:

- zapisać, tę myśl Marii Merkert, z zadania grupy 5., która danemu uczniowi najbardziej się podobała,
- notatka własna – na podstawie tego co uczniowie zapamiętali z lekcji.

S. M. Estera Gąsienica – Mracielnik (Prowincja Nyska)
2. Katecheza gimnazjalna

Temat: MARIA MERKERT - ŚLĄSKA SAMARYTANKA

Cel katechez:

Uczeń zna podstawowe fakty z życia Marii Merkert dostrzega wokół siebie ludzi chorych i cierpiących, umie powiedzieć w jaki sposób może im pomóc.

Środki dydaktyczne:

Życiorys Matki Marii Merkert, jej portret, puzzle, ksero gazet z wolnym miejscem, obrazki z modlitwą o beatyfikację Matki Marii.

Metody:

Malowanie puzzli, pogadanka, artykuł prasowy.

Schemat katechezy

1. Modlitwa.
2. Zapowiedź tematu.
3. Omówienie pracy w 4 grupach: malowanie puzzli (załącznik nr 1).
4. Układanie puzzli i ich omówienie.
5. Zapisanie tematu.
6. Zapoznanie z życiorysem Matki Marii Merkert (załącznik nr 2).
7. Dyskusja na temat poznanej postaci:
 - Co najbardziej zadziwiło mnie w Marii Merkert?
 - Czego uczy mnie omawiana postać?
 - Czy w dzisiejszym świecie jest potrzebna i możliwa taka pomoc?
 - Jak mogę ją realizować?
8. Praca w grupach: Napisz artykuł, który mógłby ukazać się o Marii Merkert w konkretnej gazecie. Na co autorzy artykułów zwróciliby szczególną uwagę? Czy były by to artykuły wspierające jej działalność, czy też przeszkadzały by jej?
9. Przedstawienie na forum pracy w grupach i podsumowanie.
10. Modlitwa o beatyfikację czcigodnej Matki Marii Merkert

Załącznik nr 1:

Uczniów dzielimy na 4 grupy. Każda z nich ma zilustrować symbolicznie lub dosłownie trudności i zagrożenia jakich mogą doświadczać:

- 1 gr. - dzieci,
- 2 gr. - młodzież,
- 3 gr. - ludzie chorzy,
- 4 gr. – ludzie niezaradni życiowo, bezrobotni.

Załącznik nr 2:

Życiorys Marii Merkert

Maria Luiza Merkert urodziła się w Nysie 21 września 1817 roku. Maria miała starszą siostrę z którą uczęszczała do nyskiej szkoły podstawowej. Przyswoiły sobie w niej konieczną znajomość poprawnego czytania i pisania i szereg wiadomości praktycznych jakie nakazywał pruski program nauczania. Wspomniane tu siostry

przechodziły trudności życia w swej młodości, które wycisnęły swe znamiona w czulej psychice dziewczęcego rozwoju. Bolesnym wstrząsem była dla nich najpierw śmierć ojca, później matki.

Maria Merkert odznaczała się żywością, zdecydowaniem i odwagą. Te cechy charakteru pomogły Marii wraz z jej trzema towarzyszkami: Klarą Wolff, Matyldą Merkert i Franciszką Werner podjąć się niezwyklego zadania. Pragnęły pielęgnować chorych w ich własnych domach, bez względu na wyznanie czy kolor skóry. Potrzebujących było oczywiście całe mnóstwo. By dobrze pomagać potrzebne były fundusze, podział prac, regulamin dnia. Na swe utrzymanie zarabiała różnymi robotkami ręcznymi, często z tych pieniędzy kupowały też chorym leki i żywność. Niestety funduszy ciągle brakowało dlatego trzeba było poszukać dobrodziejów, którzy zechcieliby pomóc.

Dziewczęta prowadziły właściwie zakonny tryb życia, chociaż ubierały się po świecku. Chciały na zawsze poświęcić się Bogu i chorym, w których dostrzegały cierpiącego Jezusa. Dlatego 27 września 1842 roku po Mszy świętej, odmówiły akt poświęcenia siebie i swej działalności Najświętszemu Sercu Pana Jezusa, Dzień ten uchodzi za początek założenia Zgromadzenia św. Elżbiety. W roku 1843 dziewczęta zaczęto nazywać „Szarymi Siostrami” od noszonych przez nie chusty i kapeluszy szarego koloru.

Niestety nie wszystkim podobała się działalność sióstr, zaczęto stawiać wiele przeszkód na ich drodze. Aby zapoznały się z prawdziwym życiem zakonnym Wysłano Klarę i Marię do nowicjatu sióstr Boromeuszek do Pragi. Maria na prośbę sióstr Boromeuszek pracowała w szpitalu, ale czuła, że nie takie jest jej zadanie. Opuściła Boromeuszki, by kontynuować pielęgnację chorych w ich własnych domach, obierając za patronkę św. Elżbietę Węgierską.

Ludzie różnie reagowali na jej powrót, jedni uważali, że źle zrobiła i znów stawiali przeszkody na jej drodze, inni cieszyli się że wróciła i starali się jej pomóc. Zdarzało się, że siostry nie miały nic do jedzenia, ani dla siebie, ani dla swoich ukochanych biednych i chorych. Zawsze powierzały to Opatrzności Bożej i zawsze znajdował się dobrodziej, który przywoził to co było im najbardziej konieczne. Siostry opiekowały się też z wielkim poświęceniem ciężko rannymi żołnierzami.

7. czerwca 1871 roku Ojciec święty polecił wystawić nowemu Zgromadzeniu Dekret Pochwalny, zawierający Błogosławieństwo Apostolskie.

Niestety Matka Maria wycieńczona ciężką pracą i chorobą odeszła do Pana 14. listopada 1872 roku. Ze wszystkich stron począwszy od cesarzowej Augusty, aż do ubogiej żebraczki wpływały do Nysy wyrazy serdecznego współczucia. Wspomniana żebraczka, wspomina że „kiedyś prosiła Matkę Marię o parę butów”. Ponieważ Matka Maria nie posiadała dodatkowego obuwia, ani też nie miała pieniędzy, by je kupić, zdjęła własne obuwie i ofiarowała je owej kobiecie.

Aktualnie dobiegają końca starania o beatyfikację Marii Merkert i wierzymy, że już niedługo razem z całym Kościołem będziemy się cieszyć nową orędowniczką w niebie.

S. M. Rut Przybyła (Prowincja Katowicka)
3. Katecheza gimnazjalna

Temat: MARIA MERKERT – „ŚLĄSKA SAMARYTANKA”.

Cel ogólny:

- zapoznanie z postacią Czcigodnej Służebnicy Bożej Marii Merkert.

Cele operacyjne:

- uczeń wie, kim była Maria Merkert i jakim był sens jej pracy,
- uczeń pamięta o wartościach ewangelicznych ważnych dla Marii Merkert,
- uczeń rozumie pojęcia: miłosierdzie, samarytanin,
- kształtowanie postawy służby wobec innych.

WPROWADZENIE

Po modlitwie wstępnej przypominamy przypowieść o „Miłosiernym Samarytaninie”. Dzielimy klasę np. na 8 grup, a każda z nich wypełnia jedno polecenie z okienka informacyjnego.

1. Definicja: Miłosierdzie to...	2. Porównanie: Miłosierdzie jest jak..
3. Hasło reklamowe miłosierdzia:	4. Graficzny symbol miłosierdzia:
5. Definicja: Miłosierny Samarytanin to...	6. Porównanie: Miłosierny Samarytanin jest jak...
7. Hasło reklamowe: Miłosierny Samarytanin	8. Graficzny symbol Miłosiernego Samarytanina:

Po wykonaniu zadania katecheta krótko podsumowuje pracę w grupach.

ROZWINIĘCIE

Katecheta przedstawia uczniom skrócony życiorys Matki Marii Merkert. Może on mieć następującą strukturę:

Już niedługo odbędzie się beatyfikacja Marii Merkert, kobiety która przyczyniła się do tego, że w Kościele powstało nowe Zgromadzenie Zakonne - Siostry św. Elżbiety. Nazywając Marię „błogosławioną” Kościół uroczyście ogłosi, że można ją naśladować i do niej się modlić, ponieważ na pewno jest w niebie. Maria Merkert swoją miłosierną dobrocią ogarniała przede wszystkim ludzi chorych, samotnych i opuszczonych. Stąd też potomni nazwali ją „Śląską Samarytanką”.

Urodziła się w Nysie 21.09.1817 r. Jej tato zmarł, gdy była jeszcze niemowlęciem. Wychowywała się u boku mamy i starszej o kilka lat siostry Matyldy. Kiedy była dzieckiem wielu ludzi nie miało pracy, własnego mieszkania a nawet dostępu do zdatnej do picia wody. Artykuły spożywcze w sklepach były bardzo drogie i mało kto mógł sobie na nie pozwolić. Fatalne warunki sanitarne oraz często powtarzające się klęski żywiołowe stawały się źródłem głodu oraz epidemii tyfusu i cholery. Każdego dnia umierało wielu ludzi a na ulicach pojawiało się coraz więcej sierot. Drzwi biednego domu Merkertów były zawsze otwarte dla śmiertelnie chorych, opuszczonych, porzuconych czy osieroconych dzieci, którym siostry Merkert

spieszyły z pomocą jak tylko mogły. Kiedy dorosły zaczęły bezinteresownie wraz z innymi dziewczętami pielęgnować chorych w ich własnych mieszkaniach, spędzając wiele godzin, a nawet nocy przy cierpiących. W taki to oto sposób, powoli zaczęło powstawać stowarzyszenie skupiające dziewczęta, które chciały pielęgnować chorych w ich własnych domach. Z czasem pod przewodnictwem Marii Merkert stowarzyszenie to zostało przekształcone w zgromadzenie zakonne, dla którego patronkę siostry wybrały sobie żyjącą w XIII wieku św. Elżbietę, księżnę węgierską, która podobnie jak one pielęgnowała chorych.

Po przedstawieniu biografii Marii Merkert katecheta utworzonym wcześniej grupom przydziela kolejne zadania:

1. Przeczytaj poniższy cytat ukazujący postawę Marii Merkert i napisz, co ty byś zrobił w obliczu szerzącego się zła i nieszczęść (epidemie, bieda, zarazy...)

„Maria nie zrażała się żadną posługą. Chorym poświęcała całe dnie. Często czuwała przy nich w nocy. Chociaż sama była biedna starała się dla nich o lekarstwa i posiłki. Za wszelką cenę chciała wnosić w ich życie radość, przede wszystkim zaś Boga. Sama jak tylko mogła trwała na modlitwie, czerpiąc z niej siły do swej pracy. Wczytując się w słowa Ewangelii: „Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25,40) uczyła się w każdym potrzebującym dostrzegać samego Pana Jezusa.”

2. Ułóż rozsypankę wyrazową:

Głodnych	Nakarmić	Grzeszących	Upominać
Spragnionych	Napoić	Nieumiejętnych	Pouczać
Nagich	Przyodziać	Wątpiącym	Dobrze radzić
Podróżnych	W dom przyjąć	Strapionych	Pocieszać
Więźniów	Pocieszać	Krzywdy	Cierpliwie znosić
Chorych	Nawiedzać	Urazy	Chętnie darować
Umarłych	Grzebać	Modlić się	Za żywych i umarłych

3. W oparciu o to, co już usłyszałeś o Marii Merkert, wykorzystując jednocześnie znajomość uczynków miłosierdzia, napisz artykuł do szkolnej gazetki na temat prowadzonej przez nią działalności.

4. Osiągnięcia Szarych Sióstr (tak nazywano Marię Merkert i dziewczęta, które zamieszkały wraz z nią, by wspólnie modlić się i nieść pomoc potrzebującym) nie uszły uwadze przeciwników Kościoła. W prasie ukazały się oszczercze artykuły, rozpoczęły się urzędowe śledztwa i przesłuchania. Zarzucono nawet jednej z nich, że urodziła nieślubne dziecko. (Można nawiązać do klasowych sytuacji, gdzie oczernia się kogoś czy odrzuca nawet w sytuacji, gdy okazuje on dobrą wolę...)

Ułóż modlitwę, którą mógłby zwrócić się do Boga człowiek (ty), który w obliczu czynionego dobra jest oczerniany.

5. Poznałeś już sylwetkę Matki Marii, zastanów się teraz:

- Co twoim zdaniem oznacza określenie: być dla kogoś wzorem.
- Co to znaczy naśladować kogoś.
- Jakie cechy winna posiadać osoba, którą mógłbyś naśladować?

6. Napisz krótki tekst reklamowy, którym Maria Merkert (gdyby żyła w naszych czasach) zachęcałaby ludzi do podjęcia wraz z nią zadania niesienia pomocy chorym i wszelkiego rodzaju nieszczęśliwym ludziom.

7. Poniżej znajduje się lista 16 cech Matki Marii. Są 4 wolne miejsca, z możliwością wpisania własnych określeń. Proszę wybrać 5 cech, które wydają się wam najważniejsze i uzasadnić swój wybór: Maria Merkert jest...

1. prostolinijna	11. pracowita
2. sprawiedliwa	12. troskliwa
3. ofiarna	13. dobra
4. uboga	14. współczująca
5. dobroczynna	15. zatroskana o zbawienie dusz
6. bezpośrednia.	16. zachęcała do miłowania Boga
7. skromna	17..
8. pobożna	18..
9. życzliwa	19..
10. gotowa pomóc każdemu	20..

8. Maria Merkert umarła w wieku 55 lat (14 XI 1872), jako współzałożycielka i Pierwsza Przełożona Generalna Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety. Po 30 latach służby chorym i ubogim pozostawiła 87 elżbietańskich placówek i 450 sióstr to znaczy 900 rąk gotowych służyć tak, jak je Matka nauczyła swym życiem. Podczas pogrzebu do jednej z sióstr podeszła uboga staruszka. Wskazując na swoje buty powiedziała: „Matka Maria dała mi je pewnego dnia, a sama odeszła boso...”

Napisz, co chciałbyś zostawić innym po sobie, co warto po sobie zostawić innym i dlaczego.

PODSUMOWANIE

Katecheta podsumowując pracę w grupach wyjaśnia dlaczego Maria Merkert została nazwana „Śląską Samarytanką”.

Zapis do zeszytu:

Temat: Maria Merkert – „Śląska Samarytanką”.

Notatka samodzielnie sporządzona przez uczniów

